

ALGEMENE VOORWAARDEN – Bouw- en montageservice E.M. Hogendoorn B.V.

Artikel 1: Toepasselijkheid en toepassing algemene voorwaarden

- Deze voorwaarden zijn van toepassing op iedere aanbieding, offerte en overeenkomst tussen de besloten vennootschap Bouw- en montageservice E.M. Hogendoorn B.V., hierna te noemen: "Hogendoorn", en een Opdrachtgever, voor zover van deze voorwaarden niet door partijen uitdrukkelijk en schriftelijk is afgeweken.
- De onderhavige voorwaarden zijn eveneens van toepassing op overeenkomsten met Hogendoorn, voor de uitvoering waarvan door Hogendoorn derden worden betrokken.
- De toepasselijkheid van eventuele algemene voorwaarden van de Opdrachtgever wordt uitdrukkelijk van de hand gewezen.
- Indien één of meerdere bepalingen in deze algemene voorwaarden op enig moment geheel of gedeeltelijk nietig zijn of vernietigd mochten worden, dan blijft het overigens in deze algemene voorwaarden bepaalde volledig van toepassing. Partijen zullen alsdan in overleg treden teneinde nieuwe bepalingen ter vervanging van de nietige of vernietigde bepalingen overeen te komen, waarbij zoveel als mogelijk het doel en de strekking van de oorspronkelijke bepaling(en) in acht wordt genomen.
- Indien Hogendoorn niet steeds strikte naleving van deze voorwaarden verlangt, betekent dit niet dat de bepalingen daarvan niet van toepassing zijn of dat Hogendoorn in enigerlei mate het recht zou verliezen om in andere gevallen de stipte naleving van de bepalingen van deze voorwaarden te verlangen.

Artikel 2: Offertes en aanbiedingen

- Alle offertes en aanbiedingen van Hogendoorn zijn vrijblijvend en komen in ieder geval te vervallen na vier weken vanaf de dagtekening van de offerte, dan wel indien in de offerte een andere termijn is bepaald, na afloop van die termijn, tenzij partijen uitdrukkelijk schriftelijk anders overeenkomen.
- Hogendoorn kan niet aan haar offertes of aanbiedingen worden gehouden indien de Wederpartij redelijkerwijs kan begrijpen dat de offertes of aanbiedingen, dan wel een onderdeel daarvan, een kennelijke vergissing of verschrijving bevat.
- Alle in de offerte genoemde bedragen zijn exclusief BTW, tenzij uitdrukkelijk anders is aangegeven.
- Tekeningen, technische omschrijvingen, ontwerpen en berekeningen, die door Hogendoorn of in haar opdracht vervaardigd zijn, blijven eigendom van Hogendoorn. Zij mogen niet aan derden ter hand worden gesteld of gelood met het oogmerk een vergelijkbare offerte te verkrijgen. Zij mogen evenmin worden gekopieerd of anderszins worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt. Indien geen opdracht wordt verleend dienen deze bescheiden binnen 14 dagen na een daartoe door Hogendoorn gedaan verzoek franco aan haar te worden teruggezonden.
- Wanneer de offerte niet wordt geaccepteerd, is Hogendoorn gerechtigd de kosten die gemoed zijn met het tot stand brengen van de offerte aan degene op wiens verzoek zij de offerte uitbracht in rekening te brengen, indien zij zulks voor het uitbrengen van de offerte heeft bedongen.

Artikel 3: Risicoregeling

- Onverminderd de toepasselijkheid van een risicoregeling voor de verrekening van wijzigingen van lonen en prijzen, blijven, ten aanzien van de Opdrachtgever die bij het sluiten van de overeenkomst niet handelt in de uitoefening van een beroep of bedrijf, kostenverhogingen van meer dan 10% die zich voordoen binnen drie maanden na totstandkoming van de overeenkomst en het gevolg zijn van bedoelde wijzigingen van lonen en prijzen, voor rekening van Hogendoorn.

Artikel 4: Verplichtingen van de Opdrachtgever

- De Opdrachtgever zorgt ervoor dat Hogendoorn tijdig kan beschikken:
  - over de voor de opzet van het werk benodigde gegevens en goedkeuringen (zoals vergunningen, ontheffingen en beschikkingen), zo nodig in overleg met Hogendoorn;
  - over het gebouw, het terrein of het water waarin of waarop het werk moet worden uitgevoerd;
  - over voldoende gelegenheid voor aanvoer, opslag en/of afvoer van bouwstoffen en hulpmiddelen;
  - over aansluitingsmogelijkheden voor elektrische machines, verlichting, verwarming, gas, perslucht en water.
- De benodigde elektriciteit, gas en water zijn voor rekening van de Opdrachtgever.
- De Opdrachtgever dient ervoor te zorgen dat door anderen uit te voeren werkzaamheden en/of leveringen, die niet tot het werk van Hogendoorn behoren, zodanig en zo tijdig worden verricht, dat de uitvoering van het werk daarvan geen vertraging ondervindt.
- De Opdrachtgever dient Hogendoorn tijdig te informeren omtrent de in en/of op de grond aanwezige kabels en leidingen.

Artikel 5: Aansprakelijkheid van de Opdrachtgever

- De Opdrachtgever draagt de verantwoordelijkheid voor de door of namens hem voorgeschreven constructies en werkzaamheden, waaronder begrepen de invloed, die daarop door de bodemgesteldheid wordt uitgeoefend, alsmede voor de door of namens hem gegeven orders en aanwijzingen.
- Indien bouwstoffen of hulpmiddelen, die de Opdrachtgever ter beschikking heeft gesteld, dan wel door hem zijn voorgeschreven, gebreken mochten hebben, is de Opdrachtgever, maar in geen geval Hogendoorn, aansprakelijk voor de daardoor veroorzaakte schade.
- De gevolgen van de naleving van wettelijke voorschriften of beschikkingen van overheidswege die na de dag van de offerte in werking treden, komen voor rekening van de Opdrachtgever, tenzij redelijkerwijs moet worden aangenomen dat Hogendoorn die gevolgen reeds op de dag van de offerte had kunnen voorzien.
- De Opdrachtgever is aansprakelijk voor schade aan het werk als gevolg van door hem of in zijn opdracht door derden uitgevoerde werkzaamheden of verrichte leveringen.
- Indien na de totstandkoming van de overeenkomst blijkt dat het bouwterrein verontreinigd is of de uit het werk komende bouwstoffen verontreinigd zijn, is de Opdrachtgever aansprakelijk voor de daartoe van de uitvoering van het werk voortvloeiende gevolgen.

Artikel 6: Verplichtingen van Hogendoorn

- Hogendoorn is verplicht het werk goed en deugdelijk en naar de bepalingen van de overeenkomst uit te voeren. Hogendoorn dient het werk zodanig uit te voeren, dat daardoor schade aan persoon, goed of milieu zoveel mogelijk wordt beperkt. Hogendoorn is voorts verplicht de door of namens de Opdrachtgever gegeven orders en aanwijzingen op te volgen.
- Het werk en de uitvoering daarvan zijn voor verantwoordelijkheid van Hogendoorn met ingang van het tijdstip van aanvang tot en met de dag waarop het werk als opgeleverd wordt beschouwd.
- Hogendoorn is verplicht de Opdrachtgever te wijzen op onvolkomenheden in door of namens de Opdrachtgever voorgeschreven constructies en werkzaamheden en in door of namens de Opdrachtgever gegeven orders en aanwijzingen, alsmede op gebreken in door de Opdrachtgever ter beschikking gestelde of voorgeschreven bouwstoffen en hulpmiddelen, voor zover Hogendoorn deze kende of redelijkerwijs behoorde te kennen.
- Hogendoorn vrijwaart de Opdrachtgever tegen aanspraken van derden tot vergoeding van schade, voor zover deze door de uitvoering van het werk is toegebracht en te wijten is aan nalatigheid, onvoorzichtigheid of verkeerde handelingen van Hogendoorn dan wel haar personeel, onderaannemers of leveranciers.

Artikel 7: Aansprakelijkheid van Hogendoorn

- Onverminderd de aansprakelijkheid van partijen krachtens de overeenkomst of de wet is Hogendoorn aansprakelijk voor schade aan het werk, tenzij deze schade redelijkerwijs niet aan Hogendoorn is toe te rekenen en/of het gevolg is van buitengewone omstandigheden tegen de schadelijke gevolgen waarvan Hogendoorn in verband met de aard van het werk geen passende maatregelen heeft behoeven te nemen en het onredelijk zou zijn de schade voor haar rekening te doen komen.
- Hogendoorn is aansprakelijk voor schade aan andere werken en eigendommen van de Opdrachtgever voor zover deze door de uitvoering van het werk is toegebracht en direct/rechtstreeks te wijten is aan nalatigheid, onvoorzichtigheid of verkeerde handelingen van Hogendoorn dan wel haar personeel, onderaannemers of leveranciers.

Artikel 8: Aanvang, uitvoeringsduur en uitstel van oplevering

- Indien partijen zijn overeengekomen dat de Opdrachtgever voortgaand aan de aanvang van het werk een bepaald deel van de totale aanneemsom aan Hogendoorn dient te betalen, dan wel indien zulks voortvloeit uit artikel 15 lid 2 van deze algemene voorwaarden, zal Hogendoorn niet eerder dan na ontvangst van dat volledige bedrag van de Opdrachtgever, met de overeengekomen werkzaamheden aanvangen.
- Indien uitdrukkelijk een termijn is overeengekomen waarbinnen het werk zal worden opgeleverd, en deze termijn is uitgedrukt in werkbare werkdagen, wordt onder werkdag verstaan een kalenderdag, tenzij deze valt op een algemeen of ter plaatse van het werk erkende, of door de overheid dan wel bij of krachtens collectieve arbeidsovereenkomst voorgeschreven rust- of feestdag, vakantiedag of andere niet individuele vrije dag. Werkdagen, respectievelijk halve werkdagen, worden als onwerkbaar beschouwd, wanneer daarop door niet voor rekening van Hogendoorn komende omstandigheden gedurende ten minste vijf uren, respectievelijk ten minste twee uren, door het grootste deel van de arbeiders of machines niet kan worden gewerkt.
- Als de oplevering van het werk zou moeten geschieden op een dag die niet een werkdag is zoals omschreven in het eerste lid, geldt de eerstvolgende werkdag als de overeengekomen dag van oplevering.
- Hogendoorn heeft recht op verlenging van de termijn waarbinnen het werk zal worden opgeleverd indien door overmacht, door voor rekening van de Opdrachtgever komende omstandigheden, of door wijziging in de overeenkomst dan wel in de voorwaarden van uitvoering, niet van Hogendoorn kan worden gevergd dat het werk binnen de overeengekomen termijn wordt opgeleverd.
- Indien de aanvang of de voortgang van het werk wordt vertraagd door factoren, waarvoor de Opdrachtgever verantwoordelijk is, dienen de daartoe voor Hogendoorn voortvloeiende schade en kosten door de Opdrachtgever te worden vergoed.

Artikel 9: Opneming en goedkeuring

- Een redelijke termijn vóór de dag waarop het werk naar de mening van Hogendoorn voltooid zal zijn, nodigt Hogendoorn de Opdrachtgever uit om tot opneming van het werk over te gaan. De opneming geschiedt zo spoedig mogelijk. De opneming vindt plaats door de Opdrachtgever in aanwezigheid van Hogendoorn en strekt ertoe, te constateren of Hogendoorn aan haar verplichtingen uit de overeenkomst heeft voldaan.
- Nadat het werk is opgenomen, wordt een formulier ingevuld, waarop wordt aangegeven of het werk wordt goedgekeurd, of er eventueel gebreken in/aan het werk zijn geconstateerd en zo ja, welke gebreken. Vervolgens wordt het formulier ter akkoord door beide partijen ondertekend.
- Indien de Opdrachtgever op een later moment (na de opneming) nog een gebrek constateert, zal hij hiervan onverwijld, maar in ieder geval uiterlijk binnen acht dagen na de opneming, schriftelijk melding maken bij Hogendoorn. Indien de Opdrachtgever niet binnen acht dagen na de opneming schriftelijk aan Hogendoorn heeft meegedeeld dat hij het werk heeft goedgekeurd, dan wel indien de Opdrachtgever niet binnen genoemde termijn melding maakt van eventueel geconstateerde gebreken, dan wordt het werk geacht op de achtste dag na de opneming door de Opdrachtgever te zijn goedgekeurd.
- Weigert de Opdrachtgever om mee te werken aan de opneming, dan kan Hogendoorn schriftelijk een nieuwe aanvraag tot de Opdrachtgever richten, met verzoek het werk alsnog binnen acht dagen op te nemen. Voldoet de Opdrachtgever niet aan dit verzoek, dan wordt het werk geacht na afloop van genoemde termijn te zijn goedgekeurd. Voldoet de Opdrachtgever wel aan dit verzoek, dan vinden het tweede en derde lid overeenkomstige toepassing.
- Het werk wordt geacht te zijn goedgekeurd indien en voor zover het in gebruik wordt genomen. De dag van ingebruikneming van het werk of een gedeelte daarvan geldt als dag van goedkeuring van het werk of van het desbetreffende gedeelte.
- Kleine gebreken, die gevoelig in de onderhoudstermijn kunnen worden hersteld, zullen geen reden tot onthouding van goedkeuring mogen zijn, mits zij een eventuele ingebruikneming niet in de weg staan.
- Met betrekking tot een heropneming na onthouding van goedkeuring vinden de bovenvermelde bepalingen overeenkomstige toepassing.

Artikel 10: Oplevering en onderhoudstermijn

- Het werk wordt als opgeleverd beschouwd op en vanaf de dag waarop het werk overeenkomstig artikel 9 van deze algemene voorwaarden is of geacht wordt te zijn goedgekeurd.
- Hogendoorn is verplicht de in artikel 9, zesde lid, bedoelde kleine gebreken zo spoedig mogelijk te herstellen. De onderhoudstermijn belooft 30 dagen en gaat in onmiddellijk na de dag waarop het werk overeenkomstig het eerste lid als opgeleverd wordt beschouwd. Hogendoorn is verplicht gebreken die in de onderhoudstermijn aan de dag treden, zo spoedig mogelijk te herstellen, met uitzondering echter van die waarvoor de Opdrachtgever op grond van artikel 5, eerste lid, verantwoordelijkheid draagt, of waarvoor hij op grond van artikel 5, tweede lid, aansprakelijk is.

Artikel 11: Aansprakelijkheid na oplevering en verjaring

- Na het verstrijken van de onderhoudstermijn is Hogendoorn niet meer aansprakelijk voor tekortkomingen aan het werk, terwijl de Opdrachtgever de prijs verschuldigd blijft, ongeacht tenietgaan of achteruitgang van het werk, behoudens indien het werk of enig onderdeel daarvan door schuld van Hogendoorn een gebrek bevat dat door de Opdrachtgever redelijkerwijs niet eerder onderkend had kunnen worden en waarvan de Opdrachtgever binnen bekende tijd na ontdekking, mededeling aan Hogendoorn heeft gedaan. Hogendoorn is ontslagen van de aansprakelijkheid voor gebreken die de Opdrachtgever op het tijdstip van oplevering redelijkerwijs had moeten ontdekken.
- De rechtsvordering uit hoofde van het in het vorige lid bedoelde gebrek verjaart door verloop van vijf jaar na het verstrijken van de onderhoudstermijn. Ingeval het in het eerste lid bedoelde gebrek echter als een ernstig gebrek moet worden aangemerkt, verjaart de rechtsvordering door verloop van tien jaar na het verstrijken van de onderhoudstermijn. Een gebrek is slechts dan als een ernstig gebrek aan te merken indien het de hechtheid van het gebouw of van een essentieel onderdeel daarvan in gevaar brengt.

Artikel 12: Schorsing, beëindiging in onvoltoide staat en opzegging

- De Opdrachtgever is bevoegd de uitvoering van het werk geheel of gedeeltelijk te schorsen. Voorzittingen, die Hogendoorn ten gevolge van de schorsing moet treffen, worden als meerwerk verrekend. Schade die Hogendoorn tengevolge van de schorsing lijdt, dient aan haar te worden vergoed.
- Hogendoorn is niet verantwoordelijk en/of aansprakelijk voor schade die gedurende de schorsing aan het werk ontstaat.
- Indien de schorsing langer dan 14 dagen duurt, kan Hogendoorn bovendien vorderen dat haar een evenredige betaling voor het uitgevoerde gedeelte van het werk wordt gedaan. Daarbij wordt rekening gehouden met op het werk aangevoerde, nog niet verwerkte maar wel reeds door Hogendoorn betaalde bouwstoffen.
- Indien de schorsing van het werk langer dan een maand duurt, is Hogendoorn bevoegd het werk in onvoltoide staat te beëindigen. In dat geval dient overeenkomstig het volgende lid te worden afgerekend.
- De Opdrachtgever is te allen tijde bevoegd de overeenkomst geheel of gedeeltelijk op te zeggen. Hogendoorn heeft in dat geval recht op de aannemingsom, vermeerderd met de kosten die zij als gevolg van de niet-voltooiing heeft moeten maken en vermindert met de haar door de beëindiging bespaarde kosten. Hogendoorn zendt de Opdrachtgever een gespecificeerde eindafrekening van hetgeen de Opdrachtgever ingevolge de opzegging verschuldigd is.

Artikel 13: Bouwstoffen

- Alle te verwerken bouwstoffen moeten van goede hoedanigheid zijn, geschikt zijn voor hun bestemming en voldoen aan de gestelde eisen.
- Hogendoorn stelt de Opdrachtgever in de gelegenheid bouwstoffen te keuren. De keuring dient te geschieden bij de aankomst hiervan op het werk (eventueel op overeengekomen monstern) of bij de eerste gelegeheid daarna, mits in dat laatste geval de voortgang van het werk niet in gevaar komt. Hogendoorn is bevoegd bij de keuring aanwezig te zijn of zich te doen vertegenwoordigen.

3. De Oprachtgever is bevoegd bouwstoffen door derden te laten onderzoeken. De daaraan verbonden kosten komen voor zijn rekening, behalve ingeval van afkeuring, in welk geval de kosten voor rekening van Hogendoorn komen. Door de Oprachtgever ter beschikking gestelde bouwstoffen worden geacht te zijn goedgekeurd.
4. Zowel de Oprachtgever als Hogendoorn kunnen ingeval van afkeuring van bouwstoffen vorderen dat een in onderling overleg getrokken, door beiden gewaarmerkt verzegeld monster wordt bewaard.
5. De uit het werk komende bouwstoffen, waarvan de Oprachtgever heeft verklaard dat hij ze wenst te behouden, dienen door hem van het werk te worden verwijderd. Alle andere bouwstoffen worden door Hogendoorn afgevoerd, onverminderd de aansprakelijkheid van de Oprachtgever op grond van artikel 5, vijfde lid.
6. Voor de aangevoerde bouwstoffen draagt de Oprachtgever het risico van verlies en/of beschadiging vanaf het moment waarop zij op het werk zijn aangevoerd en gedurende de tijd dat deze daar buiten de normale werktijden onder toezicht van de Oprachtgever verblijven.

Artikel 14: Meer- en minderwerk

1. Verrekening van meer- en minderwerk vindt plaats:
  - a. ingeval van wijzigingen in de overeenkomst dan wel de voorwaarden van uitvoering;
  - b. ingeval van afwijkingen van de bedragen van de stelposten;
  - c. ingeval van afwijkingen van verrekenbare hoeveelheden;
  - d. in de gevallen als bedoeld in artikel 12, eerste lid, en artikel 20.
2. Indien bij de eindafrekening van het werk blijkt dat het totaalbedrag van het minderwerk het totaalbedrag van het meerwerk overtreft, heeft Hogendoorn recht op een bedrag gelijk aan 10% van het verschil van die totalen.
3. Wijzigingen in de overeenkomst dan wel de voorwaarden van uitvoering zullen schriftelijk worden overeengekomen. Het gemis van een schriftelijke opdracht laat de aanspraken van Hogendoorn en van de Oprachtgever op verrekening van meer- en minderwerk onverlet. Bij gebreke van een schriftelijke opdracht rust het bewijs van de wijziging op degene die de aanspraak maakt.
4. Stelposten zijn in de overeenkomst genoemde bedragen die in de aanmeldingsom zijn begrepen en die bestemd zijn voor hetzj het aanschaffen van bouwstoffen, hetzj het aanschaffen en verwerken van bouwstoffen, hetzj het verrichten van werkzaamheden, die op de dag van de overeenkomst onvoldoende nauwkeurig zijn bepaald en die door de Oprachtgever nader moeten worden ingevuld.
5. Bij de ten laste van stelposten te brengen uitgaven wordt gerekend met de aan Hogendoorn berekende prijzen respectievelijk de door haar gemaakte kosten, te verhogen met een aannemersvergoeding van 10%.
6. Indien een stelpost uitsluitend betrekking heeft op het aanschaffen van bouwstoffen, zijn de kosten van het verwerken daarvan in de aanmeldingsom begrepen en worden deze niet afzonderlijk verrekend. Deze kosten zullen echter worden verrekend ten laste van de stelpost waarop de aanschaffing van die bouwstoffen wordt verrekend, voor zover zij door de invulling die aan de stelpost wordt gegeven, hoger zijn dan die waarmee Hogendoorn redelijkerwijs rekening heeft moeten houden.
7. Indien een stelpost betrekking heeft op het aanschaffen van bouwstoffen en het verwerken daarvan, zijn de kosten van verwerking niet in de aanmeldingsom begrepen en worden deze afzonderlijk ten laste van de stelpost verrekend.
8. Indien in de overeenkomst verrekenbare hoeveelheden zijn opgenomen, en deze hoeveelheden te hoog of te laag blijken om het werk tot stand te brengen, zal verrekening plaatsvinden van de uit die afwijking voortvloeiende meer- of minderkosten.

Artikel 15: Betaling

1. Betaling van alle facturen van Hogendoorn dient – onverminderd het bepaalde in artikel 17 van deze algemene voorwaarden – steeds te geschieden binnen 14 dagen na factuurdatum op een door Hogendoorn aan te geven wijze in de valuta waarin is gefactureerd, tenzij schriftelijk anders door Hogendoorn is aangegeven.
2. Tenzij partijen uitdrukkelijk schriftelijk anders zijn overeengekomen, dient de Oprachtgever voortgaand aan de aanvang van de werkzaamheden door Hogendoorn, 30% van de aanneemsom (inclusief BTW) zoals vermeld in de offerte, aan Hogendoorn te voldoen. Hogendoorn zal daarvoor een factuur aan de Oprachtgever toezenden.
3. Hogendoorn heeft recht op betaling van dat deel van de aanneemsom dat overeenstemt met de voortgang van het tot stand te brengen en op te leveren werk. Zodoende is Hogendoorn steeds bevoegd – en behoudt Hogendoorn zich uitdrukkelijk het recht voor – om tussentijds één of meerdere facturen aan de Oprachtgever toe te zenden terzake het hiervoor bedoelde deel van de aanneemsom.
4. Indien betaling in termijnen is overeengekomen, zendt Hogendoorn telkens bij of na het verschijnen van een betalingstermijn de desbetreffende termijnfactuur aan de Oprachtgever toe. De door de Oprachtgever aan Hogendoorn verschuldigde BTW wordt afzonderlijk vermeld.
5. Hogendoorn is bevoegd het bedrag van een termijn op de factuur te verhogen met een kredietbeperkings toeslag van maximaal 2%. De toeslag wordt verschuldigd indien betaling plaatsvindt na de in het eerste lid aangegeven vervalddag.

Artikel 16: Eindafrekening

1. Binnen een redelijke termijn na de oplevering dient Hogendoorn de eindafrekening in.
2. De eindafrekening biedt een volledig overzicht van al hetgeen partijen over en weer ingevolge de overeenkomst verschuldigd zijn en waren. In de eindafrekening wordt daartoe onder meer opgenomen:
  - de aanmeldingsom;
  - een specificatie van het meer- en minderwerk;
  - een specificatie van al hetgeen partijen overigens op grond van de overeenkomst van elkaar te vorderen hebben en hadden.
3. Het bedrag van de eindafrekening wordt gevormd door op het saldo, voortvloeiend uit het in het vorige lid bedoelde overzicht, hetgeen reeds is betaald in mindering te brengen. De berekening van de door de Oprachtgever aan Hogendoorn te vergoeden BTW geschiedt afzonderlijk.
4. Hogendoorn is bevoegd het bedrag van de eindafrekening op de factuur te verhogen met een kredietbeperkings toeslag van maximaal 2%. De toeslag wordt verschuldigd indien en voor zover de betaling plaatsvindt na de vervalddag zoals deze blijkt uit artikel 15 lid 1 van deze algemene voorwaarden.

Artikel 17: Betalingsverplichting en opschorting

1. Indien het uitgevoerde werk niet voldoet aan de overeenkomst, heeft de Oprachtgever het recht de betaling op te schorten, tenzij de tekortkoming van zeer ondergeschikte betekenis is. De opschorting mag geen grotere omvang aannemen dan de tekortkoming waartegen zij is gericht.
2. Klachten over een factuur dienen uiterlijk binnen acht dagen na ontvangst daarvan, schriftelijk en met een behoorlijke omschrijving van de klacht, aan Hogendoorn kenbaar gemaakt te worden. Bij gebreke waarvan de Oprachtgever wordt geacht met de inhoud van de betreffende factuur akkoord te zijn, althans de juistheid daarvan niet te betwisten. Klachten schorten de betalingsverplichting(en) van de Oprachtgever niet op.

Artikel 18: In gebreke blijven van de Oprachtgever

1. Indien de Oprachtgever in gebreke blijft in de tijdige betaling van een factuur, verkeert hij met ingang van de vervalddag van die factuur van rechtswege in verzuim. De Oprachtgever is alsdan een rente verschuldigd van 1,5% per maand, tenzij de wettelijke (handels)rente hoger is, in welk geval de wettelijke (handels)rente verschuldigd is. De rente over het opeisbare bedrag zal worden berekend vanaf het moment van intreden van het verzuim tot het moment van voldoening van het volledig verschuldigde bedrag. In geval van verschuldigdheid van de contractuele rente van 1,5% per maand, wordt het bedrag waarover de rente wordt berekend, telkens na afloop van een maand vermeerderd met de over die maand verschuldigde rente.

2. Indien de Oprachtgever in gebreke of in verzuim is in de nakoming van zijn verplichtingen, komen alle redelijke kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte voor rekening van de Oprachtgever. De buitengerechtigde kosten worden berekend op basis van hetgeen in de Nederlandse incassopraktijk gebruikelijk is. Hogendoorn is echter bevoegd en gerechtigd om de daadwerkelijk gemaakte buitengerechtigde kosten op de Oprachtgever te verhalen dan wel om deze kosten te fixeren op 10% van de verschuldigde hoofdsom. De eventueel gemaakte gerechtelijke en executiekosten komen eveneens volledig voor rekening van de Oprachtgever. De Oprachtgever is over de verschuldigde incassokosten eveneens de wettelijke (handels)rente verschuldigd.
3. Indien de Oprachtgever een termijn niet tijdig betaalt, is Hogendoorn gerechtigd zijn verplichtingen op te schorten tot het moment waarop de verschuldigde termijn is voldaan, mits hij de Oprachtgever schriftelijk heeft aangemaand om alsnog binnen 7 dagen te betalen en die betaling is uitgebleven. Het in de vorige zin bepaalde laat onverlet het recht van Hogendoorn op vergoeding van schade, kosten en interesten.
4. Indien gedurende de opschorting zoals genoemd in het vorige lid, schade aan het werk ontstaat, komt deze volledig en uitsluitend voor rekening van de Oprachtgever, althans in geen geval voor rekening van Hogendoorn.

Artikel 19: In gebreke blijven van Hogendoorn

1. Indien Hogendoorn haar verplichtingen terzake de aanvang of de voortzetting van het werk niet nakomt en de Oprachtgever haar in verband daarmee wenst aan te manen, zal de Oprachtgever haar schriftelijk en per aangetekende brief aanmanen om zo spoedig mogelijk de uitvoering van het werk aan te vangen of voort te zetten.
2. De Oprachtgever is bevoegd het werk door een derde te doen uitvoeren of voortzetten, indien Hogendoorn na verloop van 14 dagen na ontvangst van de in het vorige lid bedoelde aanmaning in gebreke blijft. In dat geval heeft de Oprachtgever recht op vergoeding van de uit het in gebreke blijven van Hogendoorn voortvloeiende schade en kosten.
3. De Oprachtgever zorgt ervoor dat de kosten, die voor Hogendoorn voortvloeien uit de toepassing van het vorige lid, binnen redelijke grenzen blijven.

Artikel 20: Gewijzigde uitvoering en onmogelijkheid van uitvoering

1. Indien tijdens de uitvoering van het werk blijkt, dat het werk of een onderdeel daarvan door onvoorziene omstandigheden slechts gewijzigd kan worden uitgevoerd, treedt de partij die het eerst met deze omstandigheid bekend wordt in overleg met de andere partij. Hogendoorn wijst de Oprachtgever daarbij op de financiële consequenties. Een overeengekomen gewijzigde uitvoering wordt als meer- en minderwerk verrekend.
2. Indien de uitvoering van het werk onmogelijk wordt doordat de zaak waarop of waaraan het werk moet worden uitgevoerd, tenietgaat of verloren raakt zonder dat dit aan Hogendoorn kan worden toegerekend, is deze gerechtigd tot een evenredig deel van de overeengekomen prijs op grondslag van de verrichte arbeid en gemaakte kosten. In geval van opzet of grove schuld van de Oprachtgever heeft Hogendoorn recht op een bedrag berekend overeenkomstig artikel 12, vijfde lid.

Artikel 21: Geschillen

1. Op deze overeenkomst is uitsluitend Nederlands Recht van toepassing.
2. Tenzij dwingendrechtelijk een andere rechter bevoegd is, is de rechter te Utrecht bevoegd om kennis te nemen van alle geschillen die voortvloeien uit of verband houden met de tussen partijen gesloten overeenkomst. De Oprachtgever die een natuurlijk persoon is en niet handelt in de uitoefening van een beroep of bedrijf, heeft de mogelijkheid om uiterlijk binnen één maand nadat Hogendoorn zich schriftelijk jegens hem op onderhavige bepaling heeft beroepen, schriftelijk aan Hogendoorn mee te delen dat hij terzake de beslechting van het geschil voor de volgens de wet bevoegde rechter kiest. Indien deze mogelijkheid niet (tijdig) door de Oprachtgever wordt benut, wordt daaruit afgeleid dat de hij geen bezwaar heeft tegen de keuze voor de rechter te Utrecht als bevoegde rechter en wordt de Oprachtgever geacht daarmee uitdrukkelijk in te stemmen.
3. Partijen zullen eerst een beroep op de rechter doen nadat zij zich tot het uiterste hebben ingespannen een geschil in onderling overleg te beslechten.